

توییلماسی؛ بازنمایی سیاست خارجی ایران در تویتر

حسین سلیمی* ، پیمان وهاب پور**

تاریخ دریافت: ۱۳۹۷/۳/۱۴ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۷/۵/۱۵

چکیده

تویتر یکی از رسانه‌های شبکه اجتماعی است که امکان تعامل گسترده در عرصه جهانی را برای ما فراهم می‌کند. این رسانه در یک دهه اخیر مورد توجه سیاستمداران و به‌ویژه دیپلمات‌ها قرار گرفته و محفلی برای انعکاس اولویت‌ها، ارزش‌ها و ایده‌های آنان شده است. استفاده از این زیرساخت نوع جدیدی از دیپلماسی را با عنوان «توییلماسی» به وجود آورده و بیش از ۹۲ درصد از کشورهای عضو سازمان ملل در این رسانه، حساب کاربری دارند و هویت خود و کشورشان را نمایندگی می‌کنند. در ایران نیز سیاستمداران و

---

* استاد روابط بین‌الملل، دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه علامه طباطبائی (نویسنده مسئول).

hoseinsalimi@yahoo.com

** کاندیدای دکتری روابط بین‌الملل، دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه علامه طباطبائی.

pvahabpoor@gmail.com

دیپلمات‌ها از این قافله عقب نمانده‌اند و حضور فعالی دارند. این مقاله در تلاش است با استفاده از نظریه امنیت هستی‌شناختی به بررسی چگونگی بازنمایی هویت و هنجارهای سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران در توئیتر بپردازد. پرسش اصلی این است که سیاستمدار ایرانی خود را چگونه و با چه روایتی در شبکه اجتماعی توئیتر عرضه می‌کند؟ بر این اساس محورهای ذیل به‌عنوان روایت ایرانی از سیاست خارجی ایران جمع‌بندی می‌شوند: ۱. ایران؛ امنیت‌ساز منطقه ۲. ایران؛ دولت توسعه‌گرای اقتصادی ۳. ایران؛ پایبند به تعهدات بین‌المللی و ۴. ایران مستقل. مهم‌ترین ناامن‌کننده روایت ایرانی از سیاست خارجی نیز ایالات متحده آمریکا به نمایندگی توئیتر دونالد ترامپ و نیز رژیم صهیونیستی شناسایی شده که کنشگران سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران تلاش می‌کنند در مقابل آن هویت امن و معتبر خویش را بازسازی کرده و قوام بخشند.

واژه‌های کلیدی: توئیلماسی، توئیتر، روایت امن سیاست خارجی ایران، امنیت هستی‌شناختی

مقدمه

فناوری اطلاعات ابزار جدیدی در اختیار سیاستمداران و سیاست‌گذاران به‌ویژه در حوزه دیپلماسی و سیاست خارجی قرار داده است. امکان بحث تعاملی درباره موضوعات مختلف و ایجاد شبکه‌ای از اخبار غیرقابل سانسور به‌عنوان زمینه‌های مبتکرانه‌ای است که شبکه‌های اجتماعی از طریق استفاده از اینترنت، کامپیوترها، تلفن‌های هوشمند و تبلت‌ها فراهم نموده‌اند تا تمام کنشگران سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی در این محیط به تعامل با یکدیگر بپردازند. مدل جدیدی از گسترش اطلاعات که توانسته به روابط جدیدی میان بازیگران مختلف به‌ویژه کنشگران سیاست بین‌الملل منجر شود. این مدل اشاعه اطلاعات برخلاف دوران سنتی به‌هیچ‌وجه

از بالا به پایین نیست و روایت‌ها در اغلب مواقع از پایین (مردم عادی) به سمت کنشگران و کارگزاران بین‌المللی حرکت می‌کنند و موجب و موجد واکنش‌ها و تصمیمات مختلف می‌شوند (Choo & Park, 2011; Calamur, 2013; Bjola & Jiang, 2015: 71-88).

در این میان شبکه اجتماعی توییتر از جمله ابزارهای قدرتمندی است که در چند سال اخیر تأثیرات شگرفی به‌ویژه در حوزه سیاست خارجی کشورها گذاشته است. بیش از ۸۵۶ حساب کاربری در توییتر به رهبران و روسای دولت و وزرای امور خارجه کشورها اختصاص دارد. ۱۷۸ کشور یعنی ۹۲ درصد از دولت‌های عضو سازمان ملل با میانگین تقریبی ۳۵۶ میلیون نفر دنبال‌کننده در این شبکه اجتماعی حضور دارند. تمام رهبران کشورهای عضو گروه ۲۰ و نیز گروه ۷ به‌جز آنگلا مرکل صدراعظم آلمان در پلتفرم توییتر حضور دارند. در آمریکا لاتین تنها دولت نیکاراگوئه حساب‌رسمی توییتر ندارد و در آفریقا، آسیا و اقیانوسیه تنها ۱۵ کشور در این شبکه اجتماعی حضور ندارند (Twiplomacy, 2017).

حضور این تعداد از دولت‌ها و دولتمردان در شبکه اجتماعی توییتر نشان از تأثیرگذاری مهم این شبکه اجتماعی و فضای سایبر دارد. استفاده از توییتر در دیپلماسی کشورها باعث شده که واژه ترکیبی توئیپلماسی (توییتر+دیپلماسی) وارد ادبیات تخصصی رشته‌هایی چون ارتباطات و روابط بین‌الملل شود. ما در این نوشتار به دنبال فهم نقش رسانه توییتر در تعاملات سیاست خارجی جمهوری اسلامی هستیم. بر این اساس پرسش اصلی این مقاله این است که سیاستمدار ایرانی خود را چگونه و با چه روایتی در شبکه اجتماعی توییتر عرضه می‌کند؟ مبتنی بر نظریه «امنیت هستی‌شناختی» فرضیه خود را این‌گونه صورت‌بندی کرده‌ایم: با توجه به ارائه روایت‌های خصمانه از حضور بین‌المللی جمهوری اسلامی ایران در عرصه بین‌المللی، سیاستمدار ایرانی در تلاش است روایتی ناامن‌کننده از هویت و ارزش‌های خود در سیاست خارجی را

بشکنند و آن را با روایتی امن جابجا کند. روش پژوهش این نوشتار بر اساس تحلیل محتوای توییت‌های وزیر امور خارجه جمهوری اسلامی ایران خواهد بود. در بخش اول مقاله قدری مفهوم توئیپلماسی را تشریح خواهیم کرد، سپس چارچوب نظری خود را - امنیت هستی‌شناختی - تبیین خواهیم کرد. در بخش سوم نیز با تحلیل محتوای توییت‌های وزیر امور خارجه جمهوری اسلامی ایران به دنبال اثبات یا رد فرضیه خود خواهیم بود.

۱. توئیپلماسی

توییت^۱ یک زیرساخت رسانه اجتماعی با قابلیت ارسال پیام در قالب وبلاگ نویسی کوچک^۲ است. «توییت یک شبکه اجتماعی و سرویس ارائه‌دهنده میکروبلگ است که به کاربران اجازه می‌دهد تا ۲۸۰ حرف، پیام متنی را که توییت^۳ نامیده می‌شود، ارسال کنند» (Twitter, 2018). از سال ۲۰۰۶ که این شبکه اجتماعی تأسیس شد، با توجه به محدود بودن ارسال پیام برای کاربران، این رسانه به سرعت مورد توجه قرار گرفت.

با گسترش این زیرساخت، بسیاری از سیاستمداران و دیپلمات‌ها نیز علاقه‌مند به استفاده از آن شدند. باراک اوباما اولین سیاستمداری بود که به این شبکه اجتماعی پیوست. در حال حاضر استفاده سیاستمداران، وزارتخانه‌ها، سازمان‌های بین‌المللی و به‌ویژه دیپلمات‌ها از این زیرساخت فراگیر شده و منعکس‌کننده صدای آنان شده است. تمایل برای ارتباط مستقیم با مخاطبان داخلی و خارجی و انعکاس دیدگاه‌ها و به اشتراک‌گذاری نظرات با عامه از طریق این رسانه، واژه توئیپلماسی^۴ را وارد ادبیات رشته‌های ارتباطات و روابط بین‌الملل کرده است.

-
1. Twitter
  2. Microblogging
  3. Tweet
  4. Twiplomacy

توییپلماسی یا توییتر - دیپلماسی^۱ به استفاده کارگزاران دولتی و مقامات رسمی دیپلماتیک از رسانه شبکه اجتماعی توییتر و نیز سایر شبکه‌های اجتماعی مثل فیس‌بوک، اینستاگرام، اسنپ‌چت و... برای تعامل با عامه مردم (داخلی و بین‌المللی)، انتشار اطلاعات و حتی اهرمی برای نفوذ جهانی اشاره دارد (Twiplomacy, 2017). این واژه برای اولین بار در سال ۲۰۱۲ توسط موسسه بورسان - مارستلر^۲ وارد ادبیات رشته ارتباطات شد. این موسسه سالانه گزارش‌هایی را در خصوص فعالیت رهبران جهان در توییتر، فیس‌بوک و... منتشر می‌کند و تلاش‌های آنان را در جهت ایجاد ارتباط با مخاطبان و عامه مردم را رصد می‌کند.

جدول ۱- حضور رهبران کشورها در شبکه‌های اجتماعی مختلف

(Twiplomacy, 2017)

شبکه‌های اجتماعی	حساب‌های کاربری	درصد دولت‌های عضو سازمان ملل	دنبال کننده‌ها، لایک‌ها و کاربران	میانگین متوسط دنبال کننده‌ها/کاربران
 توییتر	۸۵۶	٪۹۲	۳۵۶,۸۹۸,۴۱۰	۱۶۸۴۸
 فیس‌بوک	۶۰۶	٪۸۸	۲۸۳,۲۱۷,۲۳۵	۳۸۸۹۱
 اینستاگرام	۳۳۰	٪۷۳	۵۳,۵۶۰,۸۷۹	۲۸۲۲
 گوگل پلاس	۲۶۱	٪۶۶	۱۱,۱۶۴,۵۹۱	۵۵
 لینکداین	۱۳۴	٪۳۷	۵,۵۸۹,۳۰۸	۲۶۲۶
 یوتیوب	۳۴۳	٪۷۶	۴,۲۵۴,۰۱۸	۷۳۴
 پریسکوپ	۱۵۷	٪۴۳	۱,۳۰۸,۹۵۵	۴۷۸
 اسنپ چت	۳۰	٪۱۱	—	—

1 Twitter diplomacy
2 Burson-Marsteller

همه سیاستمداران و نهادهای دولتی، افراد و سازمان‌ها از این زیرساخت برای «شکل‌دهی به تصویر خود» استفاده می‌کنند. دامکیوین (Dumciuviene, 2016) با توجه به این مفهوم تأکید می‌کند که: «شبکه‌های اجتماعی مثل توییت‌ر به‌عنوان ابزار دیپلماسی عمومی استفاده می‌شوند. با کمک این شبکه‌ها؛ نهادهای دولتی، مقامات و سازمان‌ها، اطلاعاتی از خود منتشر می‌کنند که در شکل‌دهی به تصویر دولت مؤثر واقع شود یا تصمیمات سیاست خارجی خود را برای مخاطبان خارجی تبیین می‌کنند».

طرفداران توئیلماسی معتقدند برای ارتباط دولت‌ها با مخاطبان و انتخاب‌کنندگان (رأی‌دهندگان) خود، توییت‌ر روش مناسبی است. آنان پاسخگویی سیاستمداران را مهم‌ترین اثر توئیلماسی برشمرده‌اند که می‌تواند دستور کارهای بین‌المللی را تحت تأثیر قرار دهد و یا حتی منجر به شکل‌گیری یک دستور کار جدید شود. به‌عنوان مثال می‌توان به تأثیر توییت‌ر بر اقدام جمعی در برابر تغییرات آب و هوایی و محیط زیستی و حفظ آن به‌عنوان یک دستور کار مهم بین‌المللی اشاره کرد (Segerberg & Bennett, 2011) یا می‌توان از نقش توییت‌ر در ارتقاء توجه جهانی به مسائل و مشکلات حقوق بشر سخن گفت (Joseph, 2012).

درحالی‌که مخالفان بر این باور هستند که این رسانه اجتماعی تهدید بالقوه‌ای علیه دیپلماسی سنتی میان کشورهاست و توییت‌ر به حد کافی برای این روابط پیچیده، کارآمد نیست. جیمز کارفانو از بنیاد هریتیج معتقد است: «اگر شخصی فکر کند که ۱۴۰ کاراکتر یک راه‌حل دیپلماتیک برای حل مشکلات جهان است، ما با مشکل بزرگی مواجه خواهیم بود... توییت‌ر در واقع، برای دیپلماسی تأسیس نشد. حتی برای این که با یکدیگر به گفتگو بپردازیم نیز به وجود نیامد» (Sandre, 2012). مخالفان در بهترین حالت معتقدند توییت‌ر و فیس‌بوک بستری برای گسترش ارتباطات دیپلماتیک از طریق رسانه‌ها هستند و این رسانه‌ها هیچ‌گاه جایگزین کانال‌های سنتی روابط دیپلماتیک نخواهند بود. نگارندگان این سطور معتقدند به‌رغم نگاه بدبینانه برخی به «توئیلماسی» و نقش آن در تعاملات جهانی و سیاست خارجی کشورها، شبکه‌های اجتماعی از جمله توییت‌ر

رسانه‌ای برای گسترش «حوزه عمومی»^۱ هستند. حوزه عمومی به‌عنوان یک گستره همگانی است که با تحقق آن همه آحاد جامعه قادر خواهند بود با یکدیگر به گفتگو بپردازند و از طریق مفاهمه به امر عمومی توجه کنند. در حوزه عمومی افراد در وضعیتی آزاد، دور از تحمیل‌ها و اجبارها، امر عمومی را مورد بحث و نظریات یکدیگر را مورد ارزیابی قرار می‌دهند و بدین‌وسیله، امکان رسیدن به یک توافق جمعی واقعی را به حداکثر می‌رسانند.

توئیلماسی به‌هیچ‌وجه جایگزین کانال‌های ارتباطی سنتی دیپلمات‌ها نیست، بلکه حوزه جدیدی از دستور کار سازی منطقه‌ای و جهانی است که خود را در موضوعات مختلف و تحولات متعدد نشان داده است. اخیراً کاستلز با یادآوری وضعیت جهان در سال‌های ۲۰۰۹ تا ۲۰۱۴ شماری از جنبش‌ها را که به تحولات عظیم منجر شد احصاء می‌کند: «یونان در سال ۲۰۱۰، اعتراضات گسترده در اسپانیا که رنگ و بوی فمینیستی داشت، تحولات تونس و مصر، اعتراضات اشغال وال‌استریت که در بیش از هزار شهر ایالات‌متحده گسترش یافت، اعتراض‌ها در میدان گزی ترکیه که منجر به توقف توسعه پارک گزی شد، یا در اوکراین که جنبش‌های اجتماعی منجر به بازتعریف رابطه بین اتحادیه اروپا و شرق اروپا شد و ده‌ها جنبش و اعتراض دیگر در سایر نقاط جهان». او استدلال می‌کند که «برخی از ویژگی‌های مشترک این جنبش‌ها عبارت‌اند از: شبکه‌ای بودن، چندوجهی، هم‌جهانی و هم‌محلی، مسری و سرایت‌کننده، بدون رهبر، خودبازتاب دهنده و غیرخشونت‌آمیز» (Castells, 2014). در تمام این تحولات نقش توئیتر و سایر رسانه‌های اجتماعی مشهود است و سیاستمداران در اغلب مواقع تلاش کرده‌اند، نسبت به آن واکنش نشان دهند. اطلاع‌رسانی از طریق توئیتر به دستور کارهای سازمان‌های بین‌المللی نیز منجر شده و شورای امنیت سازمان ملل متحد بارها به دلیل گسترش ترندها در توئیتر، نشست اضطراری تشکیل داده است.^۲

1. Public Sphere

۲- می‌توان به تحولات بهار عربی و جنگ سوریه در این زمینه اشاره کرد.

نکته دیگری که به‌ویژه برای این نوشتار از اهمیت برخوردار است، این است که در توئیلماسی تلاش کارگزاران سیاسی برای تثبیت، اصلاح و یا ارتقاء تصویر از خود در مواجهه با مخاطبان بین‌المللی است. وجود روایت‌های رقیب در توئیتر و سایر شبکه‌های اجتماعی، کارگزاران سیاسی را به چالش می‌کشد و آنان در تلاش هستند تا به بخشی از این روایت‌های رقیب پاسخ دهند. در ادامه با تبیین چارچوب نظری مقاله، توضیح خواهیم داد که چگونه روایت‌های رقیب می‌توانند امنیت هستی‌شناختی کارگزاران سیاسی را با ناامنی مواجه کنند.

۲- چارچوب نظری؛ امنیت هستی‌شناختی

نظریه امنیت هستی‌شناختی با طرح این سؤال که آیا دولت‌ها مشتاق چیزی بیش از بقاء در سیاست بین‌الملل هستند یا نه، فرآیند نظریه‌پردازی خود را در مورد «امنیت» آغاز می‌کند (دهقانی فیروزآبادی و وهاب پور: ۱۳۹۳). به بیان استیل ادعای اصلی نظریه امنیت هستی‌شناختی آن است که دولت‌ها به دنبال کنش‌ها و اقدامات اجتماعی‌اند که به نیازهای هویتی‌شان خدمت می‌کند، حتی اگر این اقدامات به وجود فیزیکی‌شان لطمه بزند (Steele, 2005; Steele 2008). امنیت هستی‌شناختی بنیادهای نظری خود را از نظریه ساخت یابی^۱ آنتونی گیدنز به عاریت گرفته است. این نظریه در واقع در نظر داشتن هم‌زمان ساختار و کارگزار بدون ارجحیت دادن یکی نسبت به دیگری است. در واقع ترکیب کردن عنصر ذهن و عین در تحلیل فرآیند شکل‌گیری ساختارها است. این که چگونه انسان‌ها هویت خود را در درون ساختارهای ذهنی و اجتماعی برمی‌سازند تا امنیت و منفعت و آنچه می‌خواهند از خود باز نمایند در درون سازه‌های اجتماعی مختلف بازتاب یابد. در چارچوب‌های معین‌شده در گیدنز این نظریه را در سطح فردی بررسی می‌کند ولی نظریه امنیت هستی‌شناختی در روابط بین‌الملل آن را به حوزه دولت‌ها نیز تسری می‌دهد (Giddens, 1984).

---

1. Structuration

امنیت هستی شناختی یک پیش‌نیاز و پیش‌شرط برای کارگزاری و هویت شخصی و تشخص است. نظریه امنیت هستی شناختی سطح فردی گیدنز در سال‌های اخیر توسط بعضی از نظریه‌پردازان در حوزه روابط بین‌الملل به کار گرفته شده است (Mitzen, 2006; Steele, 2005). به نظر آنان تنها افراد در پی کسب امنیت هستی شناختی در دوران حیات خود نیستند؛ بلکه کلیه کنشگران اجتماعی، از جمله کشورها، نیز به دنبال تأمین امنیت هستی شناختی هستند. کشورها، همان‌طور که میتزن استدلال می‌کند، مانند سایر کنشگران اجتماعی نیاز به درک و فهم ثابت و مستمری از هویت فردی و ارجحیت‌ها، اهداف و منافع خود دارند. آن‌ها برای هرگونه کنش و اقدامی نیازمند یک هویت تعیین‌شده هستند. چون کارگزاری، فضیلت و هنری است که به امنیت هستی شناختی نیاز دارد (Mitzen, 2006).

با آن‌که امنیت فیزیکی برای دولت‌ها اهمیت دارد، اما امنیت هستی شناختی مهم‌تر است، زیرا تأمین آن، هویت و ماهیت دولت را تحکیم می‌کند. یعنی نه فقط وجود فیزیکی آن را تحکیم می‌بخشد، بلکه در درجه اول چگونگی نگرش دولت به خودش و در درجه دوم تصویری را که دولت می‌خواهد دیگران از او داشته باشند، را تحکیم می‌کند. دولت - ملت‌ها جوایای امنیت هستی شناختی‌اند، زیرا می‌خواهند برداشت‌های ثابتی از خودشان داشته باشند و «خود» دولت‌ها از طریق روایتی تکوین یافته که به کنش‌های سیاست خارجی عادی شده حیات می‌بخشد، حفظ شود. روال‌های عادی یادشده، می‌توانند دچار اختلال شوند. این امر زمانی رخ می‌دهد که یک دولت درمی‌یابد، کنش‌های روایت‌شده‌اش^۱ دیگر بازتاب تصویر او از خودش نیست و یا آن‌که کنش‌های روایت‌شده دولت، تصویر آن دولت را از خودش، منعکس نمی‌کند. زمانی که این احساس هویت از خود جابه‌جا شود، یک بازیگر به دنبال برقراری مجدد روال‌های عادی (روتین) خواهد رفت تا بتواند بار دیگر هویت را به صورتی منسجم حفظ کند (Steele, 2008).

اگر رفتار ناهمگون دولت‌ها هویت آن‌ها را به چالش بکشد، امنیت هستی شناختی آن‌ها به‌طور آشکار دچار بحران می‌گردد. در این نظریه، هویت در بسیاری از مواقع کشورها را وادار به پیگیری کنش‌هایی می‌کند که به‌ظاهر غیرعقلانی‌اند، اما این رفتار برای کارگزاران دولتی که در زمان مشخص و درباره مجموعه کنش‌های یادشده تصمیم می‌گیرند، نه‌تنها معنادار است، بلکه ضروری است. بر اساس فرضیه این نوشتار و مبتنی بر آنچه که گفته شد، سیاستمدار ایرانی در توئیتر در تلاش است تا روایت‌های خصمانه که امنیت هستی شناختی آنان را برهم می‌زند، را خنثی کرده و روایت‌های خود را جایگزین عناصر بر هم زننده هویت خود نماید. از سویی دیگر به نظر می‌رسد تلاش برای ایجاد امنیت هویتی و روایتی در توئیتر از روایت‌های رقیب نشأت می‌گیرد. رقیبانی که تلاش می‌کنند، تصویر مخدوشی از رفتار سیاست خارجی ایران به جهانیان ارائه نمایند. این تصویرسازی مخدوش را دو کشور و یا به عبارتی بهتر دو سیاستمدار در جهان رهبری می‌کنند. دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور آمریکا و بنیامین نتانیاهو، نخست‌وزیر رژیم صهیونیستی. این دو، طی نزدیک به یک سال و نیم اخیر تلاش کرده‌اند، از نقش ایران در منطقه و جهان روایتی خصمانه ارائه دهند. ما آن را «روایت دیگری» یا «هویت‌سازی خصمانه» نام نهاده‌ایم.

در ادامه این نوشتار توئیتهای ترامپ و نتانیاهو از اوایل سال ۲۰۱۷ میلادی تحلیل خواهند شد. این مقطع زمانی مصادف با تحویل گرفتن قدرت از سوی ترامپ است. در این راه تلاش خواهیم کرد عناصر اصلی روایت «رقیب» آشکار گردد تا میزان اعتبار فرضیه خود در خصوص ابعاد توئیپلماسی ایرانی مشخص شود.

۳- بازنمایی سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران در توئیتر

۳-۱. بازنمایی ایران در توئیتر دونالد ترامپ

دونالد ترامپ را می‌توان فعال‌ترین سیاستمدار در توئیتر نامید. با بیش از ۳۷۷۰۰ توئیت، او یکی از صدرنشینان ارسال توئیت است. او با اکانت شخصی خود در توئیتر

بیش از ۵۲ میلیون نفر دنبال کننده دارد. وی در مصاحبه‌ای با فاینانشال تایمز می‌گوید: «بدون توییت، من اینجا نبودم... من در توییت، فیس‌بوک، اینستاگرام بیش از ۱۰۰ میلیون دنبال کننده دارم.» با این تعداد دنبال کننده [مجبور نیستم به رسانه‌های جعلی بروم] (Trump, 2017). برخی از تحلیلگران موفقیت او در انتخابات را ناشی از استفاده صحیح او از توییت ارزیابی کرده‌اند (Paulhus, Ahmadian, Azarshahi, 2017). در دوره بررسی ما (اول ژانویه ۲۰۱۷ تا ۳۰ می ۲۰۱۸) ترامپ بیش از ۳۵۸۵ توییت ارسال کرده است. وی به‌طور متوسط، روزانه ۷/۰۴ توییت ارسال کرده و بیش از ۸۸ درصد از این توییت‌ها، ریتوییت شده است. نمودار ذیل برخی آمارهای عملیاتی از توییت‌های ترامپ در بازه زمانی ذکر شده را ارائه می‌کند:

جدول ۲- تحلیل توییت‌های دونالد ترامپ

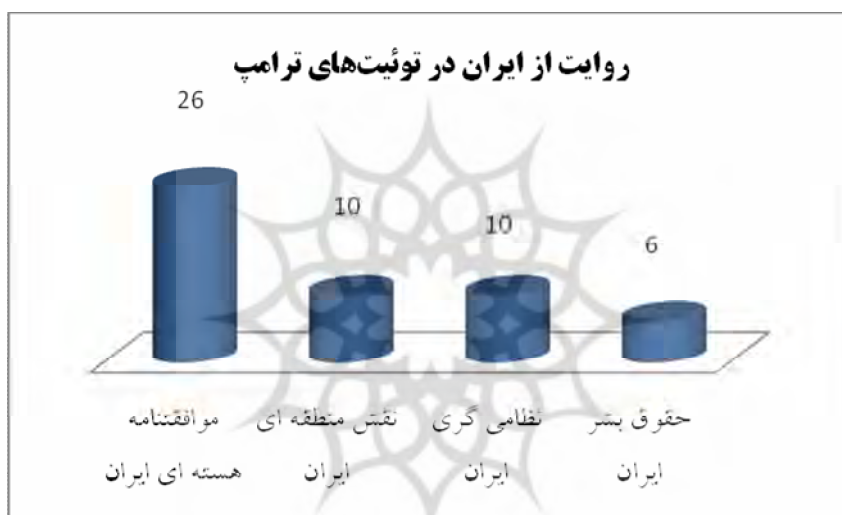
 @realdonaldtrump	
تعداد توییت‌های ارسال شده: ۳۵۸۵ توییت	از ۱/۱/۲۰۱۷ تا ۵/۳۰/۲۰۱۸
متوسط توییت در یک روز: ۷,۰۴ درصد	ریتوییت: ۳۸۰ توییت معادل ۱۱ درصد
کاربران منشن شده: ۶۶۶ کاربر معادل ۰,۱۹ درصد	ریپلای دیگران: ۷۴ توییت معادل ۲ درصد
لینک‌های ارسال شده: ۴۰۵ معادل ۰,۱۲	هشتگ‌ها: ۵۰۲ هشتگ معادل ۰,۱۶ درصد
ریتوییت شده: ۳۱۰۰ معادل ۸۸ درصد	توییت‌های ریتوییت شده: ۵۶ میلیون بار
توییت‌های فیو شده: ۳۱۰۰ معادل ۸۸ درصد	مجموع توییت‌های فیو شده: ۲۳۸ میلیون بار

1. Tweets per day
2. Retweets
3. User Mentions
4. Replies
5. Hashtags
6. Tweets Retweeted

(twitonomy, 2018)

دونالد ترامپ در خصوص ایران ۳۴ توییت داشته که کلمه «ایران» به صورت مستقیم ۴۰ بار تکرار شده است. این توییت‌ها معادل ۰,۹۴ درصد مجموع توییت‌های وی در این دوره می‌باشد. مهم‌ترین حوزه‌هایی که ترامپ در این توییت‌ها بدان اشاره کرده، شامل موارد ذیل می‌باشد که در نمودار آمده است.

نمودار ۱- فراوانی مسائل مرتبط با ایران در توییت‌های ترامپ

موافقت‌نامه هسته‌ای ایران که در غالب توییت‌ها با کلمه ترکیبی «معامله ایران»^۲ بدان اشاره شده بیشترین فراوانی موضوعی توییت‌های او را تشکیل می‌دهد. این امر نشان می‌دهد که ترامپ دستور کار اصلی خود را در مواجهه با جمهوری اسلامی ایران حول محور رد و ملغی کردن این توافقنامه قرار داده بود که در نهایت این کار نیز صورت گرفت (Trump, 2018a). توییت‌های او در خصوص «معامله ایران» محورهای مختلفی داشته است که از جمله می‌توان به این موارد اشاره کرد:

1. Tweets Favorited
2. Iran Deal

- بد بودن این موافقت‌نامه برای ایالات‌متحده آمریکا (Trump, 2017a).
- ارتباط موافقت‌نامه با تلاش ایران در جهت اشغال منطقه و اقدامات تنش‌آمیز (Trump, 2017b & 2017 c)
- ارتباط موافقت‌نامه هسته‌ای با تلاش ایران برای گسترش نظامی‌گری (Trump, 2017d & 2018 b)

در کلیه توییت‌های ترامپ در خصوص ایران می‌توان به‌نوعی رد پای نگاه او به موافقت‌نامه هسته‌ای ایران را مشاهده کرد. او گاهی این موضوع را بن‌مایه انتقاد از سیاستمداران داخلی می‌کند و گاهی نیز طعنه‌ای به سایر کشورهای دخیل در این توافق‌نامه می‌زند (Trump, 2017e). او پس از خروج از برجام در پیامی به مردم ایران، تأکید می‌کند که «آمریکا در کنار شما خواهد ایستاد» (Trump, 2018c).

در مورد حقوق بشر نیز ترامپ پس از اعتراضات فراگیر در دی‌ماه ۱۳۹۶ که در شهرهای مختلف ایران شکل گرفت، توییت‌هایی را منتشر کرد. او این توییت‌ها را در قالب هشتگ #اعتراضات_ایران¹ منتشر کرد و تصویر کشور تزیین‌کننده حقوق شهروندان را از ایران ترسیم کرد. در خصوص نقش ایران در منطقه به‌ویژه در سوریه و یمن نیز تمام تلاش ترامپ برای ارائه تصویری بی‌ثبات‌کننده از جمهوری اسلامی در منطقه خاورمیانه است. او پس از آزمایش‌های موشکی ایران در توییتی نوشت: «ایران با آتش‌بازی می‌کند. آن‌ها قدر مهربانی او‌باما را ندانستند. من آن‌طور نیستم!» (Trump, 2017d).

۲-۳. بازنمایی ایران در توییت‌ر بنیامین نتانیاهو

نخست‌وزیر رژیم صهیونیستی از سال ۲۰۰۹ به شبکه اجتماعی توییت‌ر پیوست و در این مدت بالغ بر ۳۲۰۰ توییت منتشر کرده است. وی بیش از ۱ میلیون و ۳۹۰ هزار

---

1. #IranProtests

دنبال کننده دارد. جدول ذیل برخی اطلاعات عملیاتی از وضعیت توییت‌های وی را نمایان می‌سازد. از زمان ملحق شدن وی به توییت، به طور متوسط، روزانه ۰,۹۴ توییت ارسال کرده و بیش از ۸۵ درصد از این توییت‌ها، ریتوییت شده است. نمودار ذیل برخی آمارهای عملیاتی از توییت‌های نتانیاهاو در بازه زمانی ۲۰۰۹ تا ۲۰۱۸ را ارائه می‌کند:

جدول ۳- تحلیل آماری توییت‌های بنیامین نتانیاهاو

 @netanyahu	
تعداد توییت‌های ارسال شده: ۳۲۰۰ توییت	از ۱/۲۱/۲۰۰۹ تا ۵/۳۰/۲۰۱۸
متوسط توییت در یک روز: ۰,۹۴ درصد	ریتوییت: ۳۴۳ توییت معادل ۱۱ درصد
کاربران منشن شده: ۲۵۱ کاربر معادل ۰,۰۸ درصد	ریپلای دیگران: ۲۳۶ توییت معادل ۷ درصد
لینک‌های ارسال شده: ۴۴۵ معادل ۰,۱۴	هشتک‌ها: ۳۰۳ هشتک معادل ۰,۰۹ درصد
توییت‌های ریتوییت شده: ۲۷۴۰ معادل ۸۵,۶ درصد	مجموع توییت‌های ریتوییت شده: نزدیک ۲ میلیون بار
توییت‌های فیو شده: ۲۷۶۵ معادل ۸۶,۴ درصد	مجموع توییت‌های فیو شده: بیش از ۵ میلیون بار

(twitonomy, 2018)

اما در بازه زمانی مورد بررسی، نتانیاهاو ۱۱۶۱ توییت منتشر کرده است، که از این تعداد ۴۴ توییت مربوط به ایران است. کلمه ایران بیش از ۷۰ بار تکرار شده است. این توییت‌ها معادل ۳,۷۸ درصد از توییت‌های وی را تشکیل می‌دهد و تقریباً ۴ برابر بیش از ترامپ فراوانی دارد. مهم‌ترین حوزه‌هایی که نتانیاهاو در این توییت‌ها بدان اشاره کرده، شامل موارد ذیل می‌باشد که در نمودار آمده است.

نمودار ۲- فراوانی مسائل مرتبط با ایران در توییت‌های نتانیا‌هو

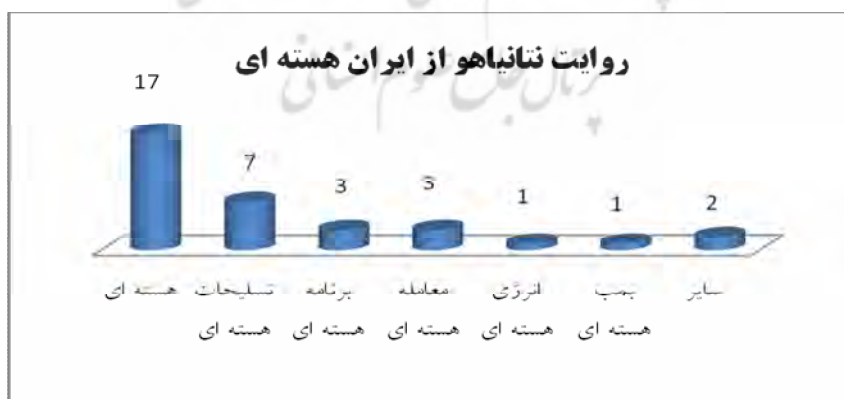
نقش منطقه‌ای ایران بیشترین حجم از توییت‌های نتانیا‌هو را به خود اختصاص داده است. او با ترسیم تصویری تهاجمی از ایران در منطقه خاورمیانه، تلاش می‌کند، ایران را مهم‌ترین عامل برهم زنده ثبات و امنیت معرفی کند. او در توییت مشهوری می‌نویسد: «اگر از اغلب دولت‌ها و رهبران در خاورمیانه پرسید: اصلی‌ترین مانع صلح چیست؟ بزرگ‌ترین تهدید برای امنیت ما چیست؟ آن‌ها سه چیز خواهند گفت: ایران، ایران و ایران» (Netanyahu, 2018a). هرچند آنچه که در ادامه گفته می‌شود، خود نیازمند تحقیق مستقلی است، اما به نظر می‌رسد پس از حضور نظامی ایران در سوریه نگرانی‌های امنیتی اسرائیل از موضوع برنامه هسته‌ای به سمت نقش منطقه‌ای ایران شیفت کرده است. نتانیا‌هو بارها بر این موضوع که اسرائیل حضور ایران را در مرزهای خود تحمل نخواهد کرد، تأکید کرده است (Netanyahu, 2018b).

نقش منطقه‌ای ایران در روایت نتانیا‌هو، تهاجمی، مخرب و امنیت زدا است. او بر این موضع تأکید دارد که چنین روایتی تنها منعکس‌کننده صدای او نیست، بلکه سایر کشورهای منطقه نیز پژواک این روایت هستند. به‌ویژه با حملات موشکی از خاک سوریه به بلندی‌های جولان در اواسط می ۲۰۱۸، نتانیا‌هو از نقش تهاجمی ایران

به شدت انتقاد کرد (Netanyahu, 2018c). او همچنین در تلاش است این نقش را با تهدیدی به نام «ایران اتمی» پیوند بزند. در نگاه نتانیاهو ایران بدون هیچ‌گونه شک و شبهه‌ای در تلاش است تا به بمب اتم دست پیدا کند (Netanyahu, 2018d). در نمودار ذیل نحوه آرایش کلمات او زمانی که می‌خواهد از ایران و برنامه هسته‌ای روایت کند، جمع‌آوری شده است. از مجموع ۱۷ مورد اشاره او به مسئله هسته‌ای، ۸ مورد از آن با «تسلیمات» و «بمب» قرین بوده و به مخاطب همواره القاء کرده که ایران جز در پی دستیابی به سلاح هسته‌ای نیست و تنها یکبار از کلمه انرژی هسته‌ای استفاده کرده که آن‌هم در جهت تشکیک در این موضوع بوده است (Netanyahu, 2018e).

همانند دونالد ترامپ، مسئله حقوق بشر از فراوانی پایینی در توییت‌های او برخوردار بوده و بیشتر بر مسائل امنیتی متمرکز بوده است. درحالی‌که موافقت‌نامه هسته‌ای یا آنچه که ترامپ آن را معامله ایران می‌نامد، بیشترین موضوع از توییت‌های وی را تشکیل می‌دهد، نقش منطقه‌ای ایران به‌عنوان عامل تهدید و بی‌ثبات‌ساز خاورمیانه در توییت‌های نتانیاهو جایگاه نخست را دارد. در بحث موافقت‌نامه هسته‌ای اما هر دو بازیگر بر غیرقابل‌اعتماد بودن ایران تأکید دارند که به‌رغم توافق جامعه بین‌المللی در جستجوی سلطه خود در منطقه و ایجاد آشوب است. حتی نتانیاهو پا را فراتر نهاده و ایران را به «دروغ‌گویی» متهم کرد (Netanyahu, 2018f).

نمودار ۳- روایت نتانیاهو از برنامه هسته‌ای ایران

در مجموع می‌توان چنین جمع‌بندی کرد که روایت‌های دیگری از سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران که در عبارات ترامپ و نتانیاهو متجلی شده در قالب تصاویر ذیل است:

- ایران به‌عنوان بی‌ثبات کننده منطقه خاورمیانه؛
- ایران به‌عنوان جستجوگر تسلیحات هسته‌ای و نظامی؛
- ایران به‌عنوان بازیگر غیرقابل اعتماد؛
- ایران به‌عنوان ناقض حقوق بشر؛

۳-۳. بازنمایی ایران در توییت‌های محمدجواد ظریف

محمدجواد ظریف وزیر امور خارجه جمهوری اسلامی ایران از سپتامبر ۲۰۱۳ به شبکه توییت پیوست. او با بیش از یک میلیون دنبال کننده از تأثیرگذارترین سیاستمداران ایرانی حاضر در این زیرساخت است. سایت توییلماسی در بین ۵۰ سیاستمدار بانفوذ جهان در توییت به او رتبه ۱۲ داده است (Twiplomacy, 2018). به‌طور متوسط او روزانه ۰,۲۲ درصد توییت داشته است، اما بالغ بر ۹۷ درصد از توییت‌های او توسط دیگران ریتوییت شده است که وی را به یکی از سیاستمداران بانفوذ تبدیل می‌کند.

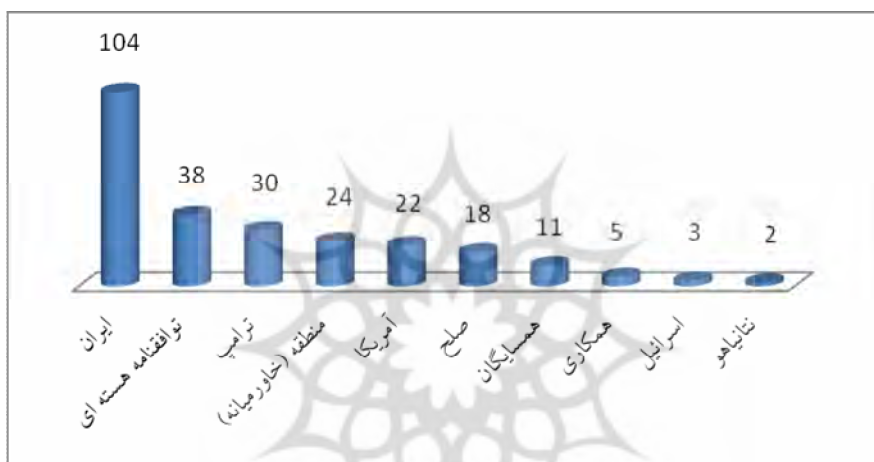
جدول ۴- تحلیل آماری توییت‌های محمدجواد ظریف

 @jzarif	
از ۹/۴/۲۰۱۳ تا ۵/۳۰/۲۰۱۸	تعداد توییت‌های ارسال شده: ۳۷۹ توییت
رتوییت‌ها: ۸ توییت معادل ۲ درصد	متوسط توییت در یک روز: ۰,۲۲ درصد
ریپلای دیگران: ۱۳ توییت معادل ۳ درصد	کاربران منشن شده: ۲۹ کاربر معادل ۰,۰۸ درصد
هشتگ‌ها: ۱۴۵ هشتگ معادل ۰,۳۸ درصد	لینک‌های ارسال شده: ۷۶ معادل ۰,۲۰
مجموع توییت‌های ریتوییت شده: بیش از ۳۴۳ هزار بار	توییت‌های ریتوییت شده: ۳۷۱ معادل ۹۷,۹ درصد
مجموع توییت‌های فیو شده: بیش از ۸۹۰ هزار بار	توییت‌های فیو شده: ۳۷۱ معادل ۹۷,۹ درصد

(منبع وبسایت (twitonomy, 2018)

اما در بازه زمانی مورد بررسی، ظریف ۱۹۴ توییت ارسال کرده است. از این تعداد ۱۸۴ توییت به زبان انگلیسی، ۷ توییت به زبان عربی و ۳ توییت نیز به فارسی منتشر شده است. فراوانی برخی کلمات که در تحلیل این نوشتار اهمیت دارد نیز به شرح نمودار ذیل می‌باشد:

نمودار ۴- فراوانی کلمات در توییت‌های ظریف

مهم‌ترین حوزه‌هایی که ظریف در این توییت‌ها بدان اشاره کرده، شامل موارد ذیل می‌باشد که در نمودار آمده است.

نمودار ۵- محورهای توییت ظریف با تأکید بر روایت ایرانی از سیاست خارجی

۱. ایران؛ امنیت ساز منطقه

دونالد ترامپ و نتانیاهو در توییت‌های خود بیش از ۳۵ بار به صورت مستقیم بر «نقش مخرب منطقه‌ای ایران» اشاره کرده‌اند. ایران در نگاه آنان، تهدیدی برای اسرائیل و امنیت همسایگان است و در تلاش است با اقدامات تهاجمی و گسترش توانمندی‌های موشکی دایره سلطه خود را گسترش دهد. این یک روایت تهاجمی از نقش منطقه‌ای ایران است. چرا که در تلاش است هرگونه اجماع احتمالی در خاورمیانه را برای همکاری و تنش‌زدایی خنثی کند.

این تصویرسازی از ایران برهم زنده امنیت هویتی جمهوری اسلامی است. به همین دلیل است که ظریف در بیش از ۵۴ توییت خود به مسئله نقش ایران در منطقه و تعاملات خود با همسایگان می‌پردازد. از نظر ظریف این روایت که ایران در جهت اشغال منطقه است، با هویت جمهوری اسلامی ایران در تباین آشکار قرار دارد. در اغلب توییت‌های خود در این حوزه به این جمله کلیدی اشاره می‌کند که «همسایگان اولویت ما هستند».^۱ ظریف تلاش می‌کند از طریق مفاهیمی چون: امت واحده (Zarif, 2017a)، تقدم همسایگان (Zarif, 2017b)، روایت تاریخی از فرهنگ و تمدن ایرانی (Zarif, 2018a)، تلاش برای حل و فصل منازعات منطقه‌ای (Zarif, 2018b)، گفتگوی مستقیم با همسایگان (Zarif, 2018c)، ارائه طرح گفتگو و حل و فصل منازعات با همسایگان بعد از توافق برجام (Zarif, 2015)، توجه به مشکلات واحد جهان اسلام از جمله مسئله فلسطین (Zarif, 2017c)، هرگونه احتمال در گسست هویتی از ایران و منطقه‌گرایی را از بین ببرد. از سویی دیگر این تلاش‌ها برگرفته از اساس اصول سیاست خارجی دولت روحانی مبنی بر تنش‌زدایی نیز می‌باشد.

ظریف نقش ایران در سوریه را برخلاف دیگران، مبتنی بر صلح‌سازی و اعتمادسازی می‌داند. وی تلاش‌های بی‌بدیل ایران در برگزاری نشست‌های آستانه

---

1. Neighbors are our priority

قزاقستان و سوچی روسیه را در این راستا ارزیابی می‌کند (Zarif, 2017d). او آمریکا و عربستان را به‌عنوان بنیان‌گذاران و حامیان داعش و ناامنی در منطقه معرفی می‌کند و ایران را کشوری می‌داند که به مردم عراق و سوریه در شکست داعش کمک کردند (Zarif, 2018d). در خصوص توانایی‌های دفاعی و موشکی ایران که به‌شدت از سوی آمریکا و اسرائیل مورد انتقاد قرار گرفته و از آن به‌عنوان تهدیدی بین‌المللی یاد شده است که به‌اشتباه در برجام نیز قواعد محدودکننده‌ای برای آن تأسیس نشده است، ظریف توانایی‌های نظامی ایران را منبعث از حق ایران برای دفاع از خود می‌داند (Zarif, 2017e) و با رد هرگونه ادعایی در خصوص استفاده از توانایی موشکی برای حمل کلاهک هسته‌ای، آن را صرفاً ابزاری برای دفاع از خود می‌داند (Zarif, 2017f).

۲. مشروعیت زدایی از اقدام آمریکا

این فرض که توییت‌های وزیر امور خارجه ایران در تلاش برای تثبیت روایت خودی از مسائل و موضوعات منطقه‌ای و بین‌المللی ایران است، با یافته‌های پژوهش حاضر مطابقت دارد. این که این امر چگونه و با چه متغیرهایی صورت گرفته، توضیح خواهیم داد، اما تأکید می‌شود، تصویری که ظریف از سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران ترسیم می‌کند، در بسیاری از مواقع واکنشی به تصویرسازی منفی ترامپ است. ظریف در مجموع توییت‌های خود، تنها ۵ بار از اسرائیل و نتانیاهو یاد می‌کند، این در حالی است که تقریباً ۵۲ بار از کلمات ترامپ و آمریکا استفاده کرده است. این نشان می‌دهد که ظریف محور اصلی واکنش‌های خود در توییت‌ها را رفتارها و توییت‌های دولت آمریکا قرار داده است. هرچند ظریف اسم ترامپ را هیچ‌گاه منشن نکرده، اما در تلاش بوده تصویر آمریکا در دوران ترامپ را به متغیرهای ذیل پیوند بزند:

- حامی کشورهای غیر دموکراتیک؛
- گسترش‌دهنده اصلی ناامنی در منطقه خاورمیانه با فروش سلاح؛

- گسترش‌دهنده و حامی اصلی داعش در منطقه قبل، حین و بعد از ظهور این گروه تروریستی؛
  - بازتولید تصویر و هویت منفی آمریکا در دوران ترامپ با یادآوری کودتای ۲۸ مرداد و حمله به هواپیمای ایرانی در خلیج فارس؛
  - محدودسازی سفر ایرانیان به آمریکا؛
  - جعل هویت و تاریخ ایران از طریق تروریست نامیدن آنان و یا استفاده از عبارت «خلیج عربی»؛
  - عدم پایبندی به معاهدات بین‌المللی؛
  - مدرک سازی جعلی علیه ایران به‌ویژه در شورای امنیت سازمان ملل؛
- این متغیرها ما را به این سمت رهنمون می‌کند که استراتژی ظریف در مواجهه با آمریکا «مشروعیت زدایی» از رقیب است. او با زبان تعلیق، سخن گفتن از اسرائیل و نتانیاهو را به کمترین حد می‌رساند و در مقابل با روایتی اغلب تاریخی از اقدامات آمریکا انتقاد می‌کند. ظریف مشکلات منطقه را نیز به مسئله حضور آمریکا پیوند می‌زند و گسترش جنگ‌افزارها در منطقه را نتیجه «غیریت سازی» از ایران به دست مهمان ناخوانده‌ای به نام آمریکا می‌داند. در برخورد با تشتت روایتی که از تلاش‌های آمریکا منبعث می‌شود و ایران را به تروریسم، جنگ‌افروزی، ناامن سازی و ... پیوند می‌زند، ظریف با بازگشت به روایت انقلابی از رابطه ایران و آمریکا، چنین دشمنی‌ها را طبیعی قلمداد می‌کند (Zarif, 2017g).

۳. پایبند به تعهدات بین‌المللی

ظریف تلاش می‌کند به مخاطبان خود در توئیتر تصویری از ایران پایبند به تعهدات بین‌المللی ارائه کند. این پایبندی به تعهدات بین‌المللی، برگرفته از آمیخته‌ای از مفاهیم مذهبی و تاریخی ایرانیان و نیز نهادهای بین‌المللی همچون آژانس بین‌المللی

انرژی اتمی است. او این پایبندی را دلیل محکم بر گسترش تعاملات جهان با ایران و نیز علت مشکلات آمریکا با ایران می‌داند. تعهد ایران به برجام نشان بزرگی از پایبندی ایران به این تعهدات است (Zarif, 2017h). برخلاف ایران، این آمریکاست که روح و متن برجام را نقض کرده و درباره آن لفاظی می‌کند. ظریف با یادآوری تلاش‌های صورت گرفته برای دستیابی به برجام، از اروپا می‌خواهد برخلاف آمریکا، این اتحادیه همچنان به برجام متعهد باشد و اشتباه آمریکا را تکرار نکند (Zarif, 2017h).

۴. ایران در مسیر توسعه اقتصادی

برخلاف دیگران که تأکید دارند ایران بعد از برجام تمام عایدات خود را صرف توسعه نامنی و نظامی‌گری در منطقه نموده است، ایران در تلاش است نشان دهد که بعد از برجام و به‌رغم خروج آمریکا از این معاهده بین‌المللی، ایران در حال توسعه و گسترش زیرساخت‌های اقتصادی، صنعتی و تجاری خویش با کمک سایر کشورهای جهان است. ظریف سفر هیات‌های اقتصادی به ایران و نیز رایزنی‌های خود در سایر کشورها را به این مسئله پیوند می‌زند و معتقد است برجام جایگاهی برای رشد اقتصاد جهانی و ایران است، چرا که ایران ظرفیت‌های بسیار بالایی دارد که سایر کشورها می‌توانند از آن استفاده کنند. ظریف حتی به دولت ترامپ هم توصیه می‌کند به‌جای اتهام زنی به ایران از برجام بهره اقتصادی ببرد تا از قافله عقب نیفتد (Zarif, 2018e).

۵. ایران؛ بازیگری مستقل

و در نهایت ظریف تلاش می‌کند هویت ایران مستقل را که از اصول انقلاب اسلامی و از زیرساخت‌های اساسی سیاست خارجی ایران است، بازنمایی کند. او این تصویرسازی را مبتنی بر دوپایه مردم‌سالاری و هویت انقلابی ایران انجام می‌دهد. او با توجه به قرار دادن زمزمه‌های تغییر رژیم در ایران که از سوی دولت ترامپ مطرح شده نسبت به عواقب و نیز غیرواقع بینانه بودن آن هشدار می‌دهد. در توییتی می‌نویسد:

«مقامات آمریکا به خاطر خودشان هم شده بجای این که به تغییر رژیم در ایران فکر کنند که به تازگی ۷۵ درصد مردم آن در انتخابات شرکت کردند، باید نگران حفظ رژیم خودشان در آمریکا باشند» (Zarif, 2017i). یا درجایی دیگر به ترامپ توصیه می‌کند «تهدیدات، بی‌حرمتی‌ها هیچ‌گاه ایرانیان را مرعوب نخواهد کرد، بلکه باید از گذشتگان خود درس بگیری» (Zarif, 2017j). ظریف با نگاهی تاریخی، آمریکا را به عذرخواهی از مردم ایران به‌ویژه به خاطر کودتای ۱۹۵۳ دعوت می‌کند، چرا که دهه‌ها تحریم و تلاش برای تغییر رژیم ایران راه به‌جایی نبرده است. سیاست ایران مستقل برگرفته از گفتمان «مقاومت» نیز هست (Zarif, 2017k).

۴- امنیت هستی‌شناختی و سیاست خارجی ایران

بازنمایی ظریف از سیاست خارجی ایران در محورهایی که به آن اشاره شد در تلاش است، پایه‌های امنیت هویتی ایران که برگرفته از منابع ایده‌ای و هنجاری ملی - اسلامی و انقلابی است را تحکیم کند. این امنیت هویتی برای تکوین کنش سیاسی ایران نیز اهمیت دارد، چرا که می‌تواند گزینه‌های اقدام را محدود یا گسترش دهد. در ادامه در دو محور؛ «نظام اعتماد و پایه اولیه» و نیز مفهوم «عزت خواهی» بررسی شده‌اند.

۴-۱. نظام اعتماد و پایه اولیه

همه کشورها نیاز به امنیت هستی‌شناختی را از طریق عادی کردن تعاملات اجتماعی خود تأمین می‌کنند؛ اما شیوه کشورها در ایجاد عادت‌های روزمره، عادی‌سازی آن‌ها و تعلق خاطر و پیوستگی به این رفتارهای عادی، متفاوت است. به مجموعه روال‌های فردی شده‌ای که کشورها تکوین و توسعه می‌دهند «نظام اعتماد اولیه و پایه» گفته می‌شود. نظام‌های اعتماد اولیه و پایه مجموعه‌ای از روابط عادی و پایدار هستند. گیدنز نظام اعتماد اولیه و پایه را «پایه شناختی» می‌نامد که «در سطح

عملی و رفتاری، علم و آگاهی از کلیه حوادث ممکن که می‌تواند تهدیدکننده باشد را طبقه‌بندی و حفظ می‌کند» (Giddens, 1991: 42-43). این نظام اعتماد، کشور را قادر می‌کند تا خود را به صورت یکپارچه و منسجم و یک خود با یک هویت و منافع تعریف کند که باید در روابطش با دیگران پیگیری و محقق سازد. عادت‌های نظام اعتماد اولیه و پایه به صورت نوعی سد محکم و دفاعی در برابر اضطراب و آشفتگی روانی عمل می‌کند. دو نوع نظام اعتماد پایه سالم یا انعطاف‌پذیر و متصلب یا ناهنجار وجود دارد که کشورها ممکن است از یکی از آن‌ها برخوردار باشند. این دو نظام بازتاب‌دهنده و نمایانگر دو ایستار و نگرش بالقوه به عادت‌های جاری یا دو نوع متفاوت از کارگزاری هستند. از این رو، عادت‌ها فی‌نفسه به عنوان اهداف تلقی می‌گردند یا به طور انعطاف‌ناپذیری به صورت ابزار به کار گرفته می‌شوند (Mitzen, 2004).

ظریف در توییت‌های خود به کرات در جهت احتراز از گسست و انقطاع عادت‌های جاری جمهوری اسلامی و ارائه تصویری از عقلایی بودن کنش‌های آن، اقدام می‌کند. در حقیقت ظریف تلاش می‌کند، قطع و وقفه در این عادت‌ها منجر به بی‌اطمینانی و عدم قطعیت و به تبع آن ناامنی هستی‌شناختی در سیاست خارجی ایران نشود. حتی به‌رغم ارائه تصویری عمل‌گرایانه از سیاست خارجی ایران، نظام اعتماد اولیه در توییت‌های ظریف متصلب است. ظریف در تلاش است وفاداری و پایبندی عمیق به این عادت‌ها را بازنمایی کند. اولین مورد را می‌توان در خصوص رابطه ایران و آمریکا جستجو کرد. سطح اصطکاک روابط ایران و آمریکا از اول انقلاب بالا بود. با موفقیت مذاکرات منجر به برجام، سطح این اصطکاک کاهش پیدا کرد، هرچند مشکلات دوجانبه حل‌نشده زیادی باقی ماند. یکی از دلایلی که ایران را در مذاکرات وین نگه داشت، اعتقاد به این باور بود که آمریکا ایران را به عنوان یک بازیگر منطقه‌ای قبول کرده است و حاضر است مهم‌ترین نگرانی و دغدغه‌ای که نظام اعتماد پایه ایران را تهدید می‌کند، یعنی «عدم شناسایی» را برطرف کند. او در تلاش است، روابط ایران

و آمریکا در دوران اوباما را که از استراتژی «پیکار برای شناسایی»^۱ ایران نشأت می‌گرفت به ترامپ یادآوری کند. همچنان که «دانکومب» اشاره می‌کند، یکی از محورهای اصلی موفقیت دولت اوباما در به نتیجه رساندن توافق هسته‌ای با دولت روحانی، شناخت هویت ایرانی و بازی با برگه «احترام متقابل» بود (Duncombe, 2017). این دیدگاه نماینده این تفکر است که دولت‌ها بیش از آن که بر منافع و ترجیحات مادی تأکید کنند، به دنبال تثبیت هویت خویش هستند.

ظریف در توییت‌های متعدد و البته بی‌نتیجه، تعهدات دولت آمریکا را در اجرای برجام یادآوری می‌کند و تأکید می‌کند که اجرای این موافقت‌نامه از تعهدات آمریکاست و بازطراحی و تجدیدنظر در برجام به‌هیچ‌وجه امکان‌پذیر نیست. تأکید بر واژه برد - برد در طول مسیر مذاکرات منتهی به برجام نیز از تلاش‌های ایران برای شناسایی نشأت می‌گرفت. اما دولت ترامپ از زمان به قدرت رسیدن همواره مهم‌ترین دستاورد دیپلماتیک دولت روحانی را زیرسوال برد. شاید این حجم از توییت در خصوص آمریکا از این مسئله نشأت می‌گیرد که دستاورد بزرگ دیپلمات ایرانی در مذاکرات بین‌المللی یعنی نشست و صحبت کردن از موضع برابر، دیگر در مقابل ترامپ امکان‌پذیر نخواهد بود. ظریف بارها آمریکا را به تبعیت از برجام فرامی‌خواند و تخطی از برجام را غیرقابل قبول می‌داند. قبل از آنکه ترامپ از برجام خارج شود، ظریف بارها نوشت که تداوم تبعیت ایران از برجام به تبعیت آمریکا بستگی خواهد داشت (Zarif, 2018f). در حقیقت این نکته معطوف به اثبات هویت خود و عادت‌های جاری ایران در خصوص رعایت قوانین و قواعد بین‌المللی نیز هست. در توییتی می‌نویسد: «... آمریکا باید از برجام تبعیت کند، دقیقاً مثل ایران» (Zarif, 2017i). این نظام اعتماد، بخشی بر اثبات پایه‌های هویتی خود و بخشی نیز بر اعتبار زدایی از اقدام آمریکا صورت می‌گیرد. نظام اعتماد مانند سپر دفاعی جمهوری اسلامی در برابر اضطراب‌ها و

آشفته‌گی‌های هویتی و روانی عمل می‌کند. در واقع این نظام اعتماد، بازتاب‌دهنده و بیانگر ایستار و نگرش بالقوه به عادت‌ها و رویه‌های جاری و نوع کارگزاری آن است. سابقه تاریخی، محرک دیگر نظام اعتماد اولیه ایران در ارتباط با آمریکا است. تلاش‌های آمریکا برای کودتا و براندازی در ایران و دخالت در امور ایران بر تارک حافظه تاریخی ایرانیان نقش بسته است. بر این اساس است که ظریف اجازه هرگونه دخالت خارجی در امور داخلی ایران را رد می‌کند. به‌ویژه تلاش دولت آمریکا برای کشاندن موضوع اعتراضات داخلی در دی‌ماه ۱۳۹۶ و نیز توانمندی‌های موشکی ایران به شورای امنیت سازمان ملل که به‌شدت مورد انتقاد وزیر خارجه ایران قرار می‌گیرد. ظریف می‌نویسد: «بعد از ده‌ها سال سیاست شکست‌خورده تغییر رژیم و تحریم، ایالات‌متحده مجبور شد به خاطر کودتا عذرخواهی کند و اذعان کرد دیپلماسی تنها گزینه است» (Zarif, 2017m). کودتایی که به قول هانتر از دیدگاه اغلب نسل‌های ایرانی «گناه اصلی آمریکا علیه ملت ایران» محسوب می‌شد (Hunter, 2010: 33). این حافظه تاریخی نه‌چندان دور با سایر اقدامات آمریکا درهم‌تنیده شد تا نظام اعتماد متصلب ایرانی در مورد مخالفت با شیطان بزرگ به یک فرآیند هویت‌ساز تبدیل شود. ظریف برخی رفتارهایی که نشان‌دهنده هویت اسلامی - انقلابی ایران است را در سیاست خارجی برجسته کرده و به نمایش می‌گذارد. این رفتارها و رویه‌های خاص بیش از آن که منازعه‌آمیز باشند، همکاری‌جویانه‌اند، زیرا رفتارها و تعاملاتی موضوعیت دارند که تثبیت و تقویت‌کننده هویت جمهوری اسلامی باشند. ظریف در توییتی می‌نویسد: «سازمان ملل متحد و کل جهان می‌گویند ایران به‌طور کامل به تعهدات خود عمل می‌کند، اما انزجار عجیب و غریب آمریکا از ایران موجب انکار آشکار آن می‌شود» (Zarif, 2017n). از سویی دیگر، ظریف از ایالات‌متحده آمریکا تصویری را بازنمایی می‌کند که مبتنی بر قرائت‌های انقلابی سیاست خارجی ایران است. غیرقابل‌اعتماد بودن آمریکا، برهم زنده امنیت منطقه از طریق فروش گسترده سلاح به همسایه‌ها، حمایت از دیکتاتورها و کشورهای غیر دموکراتیک عرب، عامل

اصلی تنش میان اعراب و اسرائیل، شریک بودن آمریکا در جنایات عربستان در یمن و چندین مورد دیگر. این توییت‌ها، روایت‌های ایرانی از غیرقابل‌اعتماد بودن آمریکا و روابط پرتنش دو کشور در چندین دهه را بازتولید و تثبیت می‌کند و مخاطب را نسبت به دلایل نوسانات روابط ایران آگاه می‌سازد.

به‌غیراز روابط با آمریکا به موارد دیگری که نظام اعتماد پایه‌ای جمهوری اسلامی

ایران را در توییت‌های ظریف منعکس می‌کند به‌صورت فهرست‌وار اشاره می‌شود:

- تکیه بر آراء مردمی به‌عنوان پشتوانه کنش‌های بین‌المللی جمهوری اسلامی ایران و وابسته بودن امنیت و ثبات به این حمایت (Zarif, 2017o).
- حمایت از آرمان فلسطینی و عدم مشروعیت رژیم صهیونیستی (Zarif, 2017p).
- عدم پذیرش دخالت دیگران و مستقل بودن جمهوری اسلامی به‌عنوان یک بازیگر منطقه‌ای (Zarif, 2017q).
- تلاش برای کاهش تنش‌ها میان بازیگران منطقه‌ای به‌ویژه کشورهای اسلامی به دلیل توجه به مقوله امت (Zarif, 2017a).

۲-۴. عزت خواهی

به‌طور خلاصه، کنش‌های منبعث از عزت^۱ می‌توانند یا عقلی و معطوف به خود باشند یا جمعی و اخلاقی. به‌زعم برخی، عزت می‌تواند به‌عنوان امتداد غرور فردی تلقی شود. عزت می‌تواند در خدمت نفع یک کارگزار قرار بگیرد. یعنی کارگزار با اقدام «عزت‌مندانه» شهرت خاص یا اعتباری کسب می‌کند که آن را به‌عنوان پول خرج کند تا منافع بقاء محور خویش را تضمین نماید. اونیل سه مورد از لوازم عزت ملی را استخراج می‌کند: صداقت نسبت به قول خویش، دفاع از وطن یا متحد و لطف اجتماعی. عزت فقط زمانی معنادار است که دیگران آن را بازشناسند و تحسین کنند. از

---

1. Honor

این دیدگاه، عزت یک کالا است که دولت‌ها طی یک «بازی با حاصل جمع صفر» برای شناسایی رقابت می‌کنند (O'Neill, 1999: 245). اما استیل معتقد است، عزت «فقط زمانی معنادار» نیست که «دیگران آن را به رسمیت بشناسند و تحسین کنند» بلکه صرف تصور خود از اقدام عزتمندانه می‌تواند امنیت هستی شناختی بازیگر را رقم بزند (Steele, 2008).

«عزت خواهی» که مفهومی برگرفته از نظریه امنیت هستی شناختی است، در توییت‌های ظریف به کرات دیده می‌شود. ظریف پیش از حصول توافق وین بارها بر رعایت احترام متقابل در مذاکرات و نیز در نظرگرفتن عزت و احترام ایرانیان تأکید کرده بود. در سال ۲۰۱۴ در توییتی نوشت: «به رسمیت شناختن این که ایران تنها راه‌حلی را خواهد پذیرفت که به شأن و حقوقش احترام گذاشته شود، می‌تواند منجر به توافق نهایی هسته‌ای قبل از این تابستان باشد» (Zarif, 2014). عزت در این معنا بر تثبیت هویتی ایران تأکید می‌کند که طبق تقسیم‌بندی اونیل بر سه محور صداقت نسبت به قول خویش، دفاع از وطن یا متحد و لطف اجتماعی تقسیم‌بندی می‌شود.

در خصوص صداقت نسبت به قول خویش، همچنان که در بازنمایی توییت‌های ظریف گفته شد، در بازه زمانی مورد بررسی وزیر امور خارجه ایران تلاش گسترده‌ای برای انتقال این پیام انجام داده است که نشان دهد ایران همواره به تعهدات خود به‌ویژه در خصوص برجام و نیز تأمین امنیت منطقه از طریق مذاکره و گفتگو با همسایگان پایبند بوده است. ظریف نزدیک به ۱۵ بار از کلمه «پایبندی»^۱ ایران به برجام استفاده کرده است و در مقابل طرف مقابل را به دلیل بدعهدی تخطئه کرده است. از سویی دیگر بارها بر این جمله که «همسایگان اولویت ما هستند» تأکید کرده است تا نشان دهد نسبت به موضوع مذاکره و حل‌وفصل مشکلات منطقه‌ای از طریق گفتگو چقدر اهمیت می‌دهد.

دفاع از وطن یا متحد نیز با تمرکز بر دفاع از منافع ملی و تلاش برای حل و فصل مسالمت‌آمیز مشکلات روایت شده است. پس از زمزمه‌های تحریم سپاه پاسداران انقلاب اسلامی توسط آمریکا و انتقادات فراوان نسبت به آزمایش‌های موشکی ایران، ظریف در توییتی همه ایرانی‌ها را اعم از مرد و زن «سپاهی» معرفی می‌کند که قاطعانه حامی آنان است (Zarif, 2017p). یا بارها بر عدم مذاکره بر توانمندی‌های موشکی و دفاعی ایران اصرار می‌ورزد. این که ایران هیچ‌گاه در خصوص توانمندی‌های موشکی خود به‌عنوان عامل بازدارنده و دفاعی مذاکره نخواهد کرد، می‌توان گفت از عزت خواهی ایران نشأت می‌گیرد. هم سابقه تاریخی و هم رویه‌ها و عادت‌های جاری جمهوری اسلامی ایران در چهار دهه حیات خود بر این نکته تأکید دارد که موضوع امنیت فیزیکی در کنار عناصر هستی‌شناختی و هویتی نظام قابل مذاکره نیست. ظریف می‌نویسد: «بهانه‌جویی‌ها، تهدیدات و نهب‌زدن، ایرانیان را هیچ‌گاه مرعوب نخواهد کرد. ترامپ در نهایت این را کشف خواهد کرد؛ چنانچه تمام اسلافش فهمیدند» (Zarif, 2017j).

آنچه که در خصوص لطف اجتماعی نیز می‌توان گفت، بیشتر ناظر بر اقدامات بشردوستانه ایران است. ظریف ابتکارات ایران در خصوص سوریه و عراق را بارها یادآور می‌شود و این که ایران همواره در کنار مردم عراق و سوریه برای رهایی از دست داعش قرار گرفته است. با بحرانی شدن وضعیت جنگ در یمن، ظریف تلاش می‌کند با تمرکز بر وضعیت مردم یمن به انعکاس اقدامات انسان‌دوستانه ایران و طرح‌های دیپلماتیکی که برای این موضوع از آغاز بحران ارائه کرده پردازد. ظریف خاطر نشان می‌کند بحران یمن نیز می‌تواند از طریق دیپلماسی حل و فصل شود. تلاش برای صلح‌سازی ایران به معنی محروم‌سازی دیگران از امنیت و صلح نیست (Zarif, 2017r). این نکته در مفهوم عزت خواهی ایران کلیدی است. احترام بر تمامیت ارضی

دیگران به‌ویژه همسایگان و جهد و تکاپو برای کاهش آلام و دردهای مردم منطقه از این مسئله نشأت می‌گیرد.

جدول ۵- عناصر امنیت هستی شناختی توییت‌های ظریف

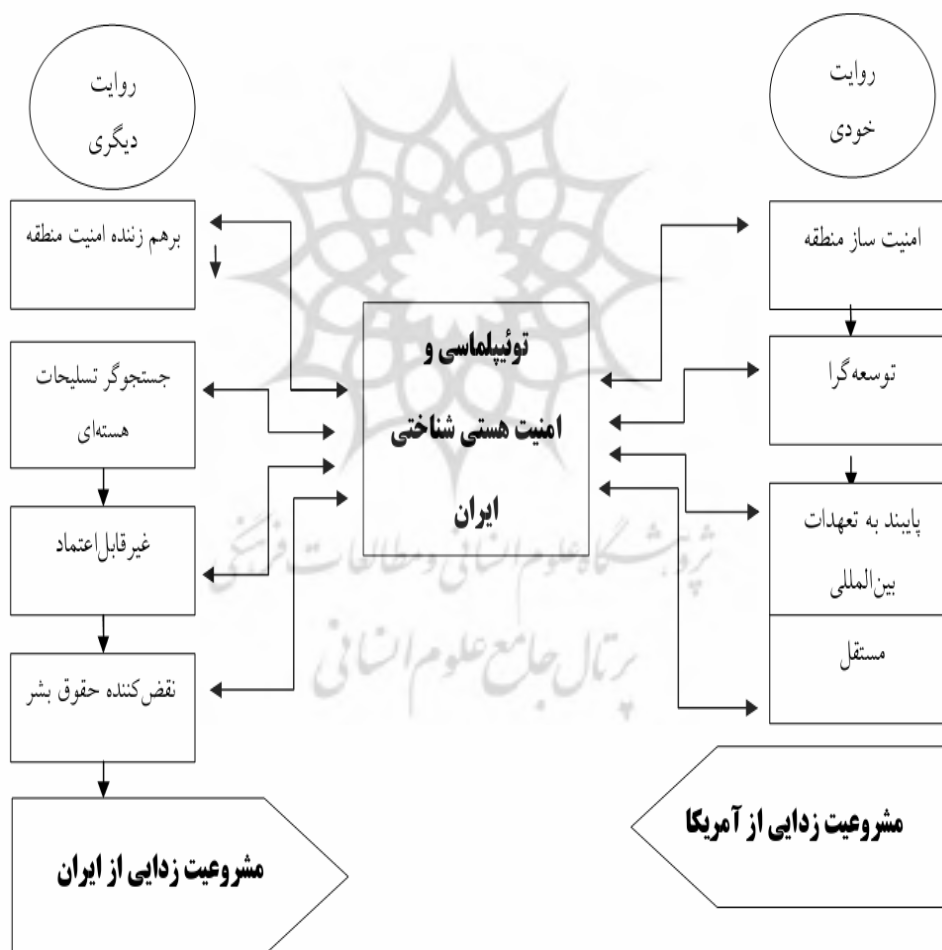
روایت امن کننده ظریف	روایت‌های مخدوش کننده امنیت هستی شناختی ایران
من همسایگان و سازمان ملل را برای حمایت از «نشست گفتگوی منطقه‌ای» دعوت می‌کنم (Zarif, 2018c)؛ ایران راه‌حل‌های سیاسی را برای بحران سوریه و یمن ارائه کرده است و همواره آماده است برای صلح در منطقه تلاش کند (Zarif, 2018b).	ایران برهم زننده امنیت منطقه
تمام کلمات برجام به‌دقت مذاکره شده است. ایران موشک‌هایی که توانایی حمل تسلیحات هسته‌ای داشته باشند را توسعه نخواهد داد (Zarif 2017f).	ایران جستجوگر تسلیحات هسته‌ای
به رسمیت شناختن این که ایران تنها راه‌حلی را خواهد پذیرفت که به شأن و حقوقش احترام گذاشته شود، می‌تواند منجر به توافق نهایی هسته‌ای قبل از این تابستان باشد (Zarif, 2014).	نگاه بالا به پایین به رابطه با ایران
به خاطر خودشان هم که شده، آمریکایی‌ها باید نگران نجات رژیم خودشان باشند تا تغییر نظام سیاسی ایران، جایی که ۷۵ درصد از مردمش به‌تازگی رأی داده‌اند (Zarif, 2017i)؛ امنیت و ثبات ایران به مردمش وابسته است، کسانی که برخلاف دوستان منطقه‌ای آمریکا حق رأی و اعتراض دارند... (Zarif, 2017o).	ایران دولتی بدون پشتوانه مردمی و حمایت عمومی

<p>سازمان ملل متحد و کل جهان می‌گویند ایران به‌طور کامل به تعهدات خود عمل می‌کند، اما انزجار عجیب و غریب آمریکا از ایران موجب انکار آشکار آن می‌شود (Zarif, 2017n).</p>	<p>غیرقابل اعتماد بودن ایران</p>
<p>ایالات متحده سال ۱۹۵۳ یک دولت منتخب مردمی را در ایران تغییر داد و از سال ۱۹۷۹ تلاش کرده این اقدام را تکرار کند. ایرانیان فریب بازی آمریکا و همدردی و حمایت جعلی او را نخواهند خورد (Zarif, 2017g).</p>	<p>تلاش تاریخی آمریکا برای حمایت از مردم و جامعه مدنی ایران</p>

۵- نتیجه‌گیری

ما در این مقاله در جستجوی پاسخ به این سؤال بودیم که سیاستمدار ایرانی چگونه و با چه روایتی خود را در شبکه اجتماعی توییتر عرضه می‌کند؟ از بین سیاستمداران ایرانی توئیتهای محمدجواد ظریف، وزیر خارجه ایران را به‌عنوان مبنای تحلیل متغیرهای خود قرار دادیم. فرض ما نیز این بود که با توجه به ارائه روایت‌های خصمانه از حضور بین‌المللی جمهوری اسلامی ایران در عرصه بین‌المللی، سیاستمدار ایرانی در تلاش است روایت ناامن‌کننده از هویت و ارزش‌های خود در سیاست خارجی را بشکند و آن را با روایتی امن جابجا کند. بر اساس یافته‌های مقاله، ظریف از مجموع توئیتهایی که در بازه زمانی مورد بررسی ما منتشر کرده، هدف اصلی خود را در جهت تحکیم امنیت هستی‌شناختی جمهوری اسلامی با توجه به متغیرهای نظام اعتماد پایه و عزت خواهی قرار داده است. ظریف با ارائه تصویر ایران مستقل، در جستجوی توسعه، پایبند به تعهدات بین‌المللی، امنیت ساز منطقه و بی‌اعتماد به آمریکا تلاش کرده و می‌کند، هرگونه ناامنی در خصوص برداشت از خود و برداشت دیگران از خود را بزدايد و مبنای هویتی سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران را زنده نگه دارد. ظریف در این عرصه بیشترین تأکید را بر جستجوی همکاری به‌ویژه در عرصه منطقه‌ای قرار می‌دهد

تا همسایگان را نسبت به روایت‌های غیرواقعی «دیگر»ی چون آمریکا آگاه سازد. ظریف ایران را نه تهدید، بلکه عامل ثبات ساز در منطقه معرفی می‌کند و به همسایگان و قدرت‌های منطقه هشدار می‌دهد که در دام ساخته‌شده توسط آمریکا و اسرائیل نیفتند. به‌صورت خلاصه شکل ذیل فرآیند توییپلماتیک سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران را بر اساس نظریه امنیت هستی‌شناختی نشان می‌دهد. روایت دیگری از توییتهای ترامپ و نتانیاهو برگرفته‌شده و روایت خودی را ظریف نمایندگی می‌کند.

منابع

- دهقانی فیروزآبادی، سید جلال؛ وهاب پور، پیمان (۱۳۹۳)، *امنیت هستی شناختی در سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران*، تهران: پژوهشکده مطالعات راهبردی.

- Bjola, C., & Jiang, L. (2015). **Social media and public diplomacy: a comparative analysis of the digital diplomatic strategies of the EU, US and Japan in China**. In **Digital Diplomacy: Theory and Practice**, ed. Corneliu Bkola, and Marcus Holmes, 71-88. New York: Routledge.
- Calamur, K. (2013, April 3). "U.S. Embassy tweets Jon Stewart's Egypt monologue; diplomatic incident ensues. National Public Radio". Retrieved from <http://www.npr.org/blogs/thetwo-way/2013/04/03/176185089/u-s-embassy-tweets-jon-stewarts-egypt-monologue-diplomatic-incident-ensues>.
- Choo, S. E., & Park, H. W. (2011). "Government organizations' innovative use of the Internet: The case of the Twitter activity of South Korea's ministry for food, agriculture, forestry and fisheries". **Scientometrics**, 90, 9-23. doi: 10.1007/s11192-011-0519-2.
- *Dum čiuvien ė, Aušra*. (2016). "Twiplomacy: the meaning of social media to public diplomacy and foreign policy of Lithuania", **Lithuanian Foreign Policy Review**, vol. 35.
- Duncombe Constance. (2017). "Twitter and transformative diplomacy: social media and Iran-US relations", **International Affairs**, 93: 3 (2017) 545-562.

- Giddens, A. (1984). **The constitution of society: Outline of the theory of structuration**, Cambridge: Polity Press
- Giddens, A. (1991). **Modernity and self-Identity: Self and Society in the Late Modern Age**, Cambridge: Polity.
- Hunter, Shireen. (2010). **Iran's foreign policy in the post-Soviet era: resisting the new international order**, Greenwood publications.
- Joseph.Sarah. (2012). "Social Media, Political Change, and Human Rights", **Boston College International and Comparative Law Review**, 35 (1): 145 - 188.
- Mitzen Jennifer. (2004). "Ontological Security in world Politics and Implications for the Study of European Security", the CIDEL Workshop, Oslo, (October 22-23)
- Mitzen. Jennifer. (2006). "Ontological Security in World Politics: State Identity and the Security Dilemma", **European Journal of International Relations**, Vol. 12(3): 341-370.
- Netanyahu B (2018c). "Iran must be stopped. Its quest for nuclear bombs must be stopped. Its aggression must be stopped, and we're committed to stopping it together."
<https://twitter.com/netanyahu/status/990657451253993473>
- Netanyahu B (2018f). "Iran lied. Big time."
<https://twitter.com/netanyahu/status/991255189154918400>
- Netanyahu B. (2018d). But Iran did not destroy the archive. Iran hid the archive, lied about it, and moved it from place to place because Iran is seeking nuclear weapons and conquest.
<https://twitter.com/netanyahu/status/998842258702118912>
- Netanyahu B. (2018e). "If Iran wanted to seek peaceful nuclear energy, Iran would need not a single centrifuge. Iran doesn't need centrifuges

for enrichment. If Iran wanted to pursue a peaceful nuclear program, Iran would not hide its secret archives for making nuclear weapons
<https://twitter.com/netanyahu/status/998842254784593920>

- Netanyahu, B. (2018b). "The US policy is correct. Iran is spreading aggressively throughout the Middle East. It aspires to achieve nuclear weapons by various means, which we exposed. President Trump's policy is correct: Zero enrichment, which is unnecessary, and Iran needs to leave Syria." Ava at:

<https://twitter.com/netanyahu/status/998842262955200512>

- Netanyahu, B. (2018a). "If you asked most of the governments and most of the leaders in the Middle East: What is the principle barrier to peace? What is the greatest threat to our security? They would say three things: Iran, Iran, and Iran".

<https://twitter.com/netanyahu/status/998842247461433344>

- O'Neill, B. (1999). **Honor, Symbols and War**, Ann Arbor, MI: University of Michigan Press.
- Paulhus, Delroy L., Ahmadian.Sara, Azarshahi. Sara (2017). "Explaining Donald Trump via communication style: Grandiosity, informality, and dynamism", **Personality and Individual Differences**, ۱۰۷: ۴۹-۵۳
- Ryan Paul (2018). "Paul Ryan has asked Donald Trump to tweet less more times than I can count" Ava at: <https://qz.com/1268341/paul-ryan-has-asked-donald-trump-to-tweet-less/>.
- Sandre Andrea (2012), "Twiplomacy Is Bringing Diplomacy Back to Relevancy", Ava at: <https://www.diplomacy.edu/blog/twiplomacy-bringing-diplomacy-back-relevancy>
- Segerberg, Alexandra & W. Lance Bennett. (2011). "Social Media and the Organization of Collective Action: Using Twitter to Explore the

Ecologies of Two Climate Change Protests”, **The Communication Review**, 14:3, 197-215, DOI: 10.1080/10714421.2011.597250

- Sobel, Meghan., Riffe, Daniel., Hester, Joe Bob. (2016). “Twitter Diplomacy? A Content Analysis of Eight U.S. Embassies’ Twitter Feeds”, **The Journal of Social Media in Society**, 5(2): 107-55
- Steele, Brent J. (2005). “Ontological security and the power of self-identity: British neutrality and the American Civil War”, **Review of International Studies** (2005), 31, 519–540.
- Steele, Brent J. (2008). **Ontological Security in International Relations; Self-identity and the IR state**, Routledge, London.
- Trump D. (2017). “Without Twitter, I would not be here” - FT interview, <https://www.ft.com/content/943e322a-178a-11e7-9c35-0dd2cb31823a>, April, 2.
- Trump Donald. (2017a). RT @Scavino45: "The Iran deal was one of the worst & most one sided transactions the United States has EVER entered into." Twitter.com/realdonaldtrump: Sep 20, 2017.
- Trump Donald. (2017b). "I don't know Putin, have no deals in Russia, and the haters are going crazy - yet Obama can make a deal with Iran, #1in terror, no problem!" Twitter.com/realdonaldtrump: Feb 7, 2017.
- Trump Donald. (2017c). "Iran hides behind its assertion of technical compliance w/the nuclear deal, while it brazenly violates the other limits." Twitter.com/realdonaldtrump. Oct 18, 2017.
- Trump Donald. (2017d). “Iran has been formally PUT ON NOTICE for firing a ballistic missile. Should have been thankful for the terrible deal the U.S. made with them!” Twitter.com/realdonaldtrump. Feb 2, 2017
- Trump Donald. (2017d). “Iran is playing with fire - they don't appreciate how "kind" President Obama was to them. Not me!”.

- Twitter.com/realdonaldtrump. Feb 3, 2017.
- Trump Donald. (2017e). "Many people talking, with much agreement, on my Iran speech today. Participants in the deal are making lots of money on trade with Iran!" Twitter.com/realdonaldtrump. Oct 13, 2017.
  - Trump Donald. (2018a). The Iran Deal is defective at its core. If we do nothing, we know what will happen. In just a short time, the world's leading state sponsor of terror will be on the cusp of acquiring the world's most dangerous weapons..." Twitter.com/realdonaldtrump. May 8, 2018.
  - Trump Donald. (2018b). "Iran's Military Budget is up more than 40% since the Obama negotiated Nuclear Deal was reached...just another indicator that it was all a big lie. But not anymore!" Twitter.com/realdonaldtrump. May 12, 2018.
  - Trump Donald. (2018c). "Finally, I want to deliver a message to the long-suffering people of Iran. The people of America stand with you." Twitter.com/realdonaldtrump. May 8, 2018
  - Twiplomacy. (2018). "The 50 Most Influential World Leaders in 2017", Ava at: <http://twiplomacy.com/ranking/the-50-most-influential-world-leaders-in-2017>
  - Twiplomacy, "Twiplomacy Study 2017", 31 May 2017. <http://twiplomacy.com/blog/twiplomacy-study-2017>, (accessed 19 January 2018).
  - Twitter. (2018). Company. Available at: <https://about.twitter.com/company> (accessed: 09th Jun).
  - WATTS, C. (2011). "Decapitating Revolutionary Leaders via Twitter", selectedwisdom.com, (December 17) .

- Zarif M. J. (2015). "Recognition that #Iran will only accept solution that respects its dignity and rights can lead to final nuclear deal before this summer." www.Twitter.com/jzarif
- Zarif M. J. (2015). "A Message From Iran, New York Times, Ava at: https://www.nytimes.com/2015/04/20/opinion/mohammad-javad-zarif-a-message-from-iran.html?_r=0
- Zarif M. J. (2017a). "Let us this year seize #Ramadan as opportunity to remind ourselves of that which brings us together as one Ummah under one Creator." www.Twitter.com/jzarif; Zarif (2017), "Responsible leaders have a duty to come together in recognition of that the Ummah can only be dialogued—not fought—out of its dire straits.
- Zarif M. J. (2017b). "Our neighbors are our priority. Anything possible when you (literally) have each other's backs". www.Twitter.com/jzarif
- Zarif M. J. (2017c). "Inspired by very high level participation at extraordinary OIC summit, despite handful of telling exceptions. The entire Muslim world stands in solidarity with Palestinians and rejects Trump's gifting of what he does not own to those who have no right to it". www.Twitter.com/jzarif
- Zarif M. J. (2017d). "Working with Turkish & Russian counterparts to build on ceasefire we achieved in Syria & preparing for inclusive dialog among Syrians. Irony is KSA accuses Iran of destabilization, while itself fuels terrorists, wages war on Yemen, blockades Qatar & foments crisis in Lebanon". www.Twitter.com/jzarif
- Zarif M. J. (2017e). "Iran's missile capability protects its citizens in lawful self-defense & advances common global fight to eradicate ISIS & extremist terror". www.Twitter.com/jzarif

- Zarif M. J. (2017f). “Every word of JCPOA carefully negotiated. Iran does not develop missiles that are “DESIGNED to be capable of delivering nuclear weapons”. www.Twitter.com/jzarif
- Zarif M. J. (2017g). “IAEA verification of Iran compliance with JCPOA is based on terms of agreement; not the ulterior motives of US officials, nor of lobbyists”. www.Twitter.com/jzarif
- Zarif M. J. (2017g). “US changed one elected govt in Iran— in 1953. It has tried a repeat since 79. Iranians not fooled by US game & unmoved by fake sympathy”. www.Twitter.com/jzarif
- Zarif M. J. (2017h). Europe Must Work With Iran, New York Times, Ava at; <https://mobile.nytimes.com/2017/12/10/opinion/mohammad-javad-zarif-europe-iran.html>
- Zarif M. J. (2017i). “For their own sake, US officials should worry more about saving their own regime than changing Iran’s, where 75% of people just voted”. www.Twitter.com/jzarif
- Zarif M. J. (2017j). “Allegations, threats & profanity will never intimidate Iranians. Trump will eventually discover this; as every predecessor did”. www.Twitter.com/jzarif
- Zarif M. J. (2017k). “History review of the day: Saddam’s million-man army + \$70B in Saudi petrodollars < resistance of Iranian women & men. #rememberKhorramshahr”. www.Twitter.com/jzarif
- Zarif M. J. (2017l). “Warmongers confess they're more worried that we abide by #JCPOA than violate it.No spin will mask this. US should try to comply—just like us” www.Twitter.com/jzarif
- Zarif M. J (2017m), “After decades of failed regime change & sanctions, US had to apologize for coup, and acknowledge diplomacy as the only option.” www.Twitter.com/jzarif

- Zarif M. J. (2017n). “The UN & entire world say Iran is in full compliance with its commitments, but US visceral hatred of Iran compels it to deny the obvious”. www.Twitter.com/jzarif
- Zarif M. J. (2017o). “Iran's security and stability depend on its own people, who — unlike the peoples of Trumps regional "bffs"—have the right to vote and to protest. These hard-earned rights will be protected, and infiltrators will not be allowed to sabotage them through violence and destruction.” www.Twitter.com/jzarif.
- Zarif M. J. (2017p). “Inspired by very high level participation at extraordinary OIC summit, despite handful of telling exceptions. The entire Muslim world stands in solidarity with Palestinians and rejects Trump's gifting of what he does not own to those who have no right to it.” www.Twitter.com/jzarif.
- Zarif M. J. (2017q). “Today, Iranians--boys, girls, men, women--are ALL IRGC; standing firm with those who defend us & the region against aggression & terror.” www.Twitter.com/jzarif.
- Zarif M. J. (2017r). “As we inch closer to end of Syrian nightmare through inclusive dialog, we must do same for Yemen. Not impose new crises by bombings, threats or resignations. There's no crisis that diplomacy can't resolve. We proved that once. Iran aims to secure peace to exclusion of no one.” www.Twitter.com/jzarif
- Zarif M. J. (2018a). “With millennia of civilization, Iranians have the historical depth to ignore the absurd insults of an arriviste leader; one whose entire command of history, politics and diplomacy can be condensed into 280 characters - but even so, still superior to his juvenile royal stooge”. www.Twitter.com/jzarif

- Zarif M. J. (2018b). Iran offered political solutions for Syria and Yemen from the outset, and has always been ready to work for peace in the region, but with serious partners sharing the same objective and not engaged in appeasement gimmicks.” www.Twitter.com/jzarif
- Zarif M. J. (2018c). “I stressed @CFR & will stress again today @UNGA that it is imperative for us in the Persian Gulf to change the prevailing zero-sum paradigm of exclusion & hostility to one of cooperation and confidence-building. I invite our neighbors & UN to support "Regional Dialogue Forum". www.Twitter.com/jzarif
- Zarif M. J. (2018d). ”Just returned from fruitful visits to Senegal, Brazil, Uruguay and Namibia, accompanied by tens of Iranian CEOs. Many contracts signed; more on horizon. Iran, open to, and for, business with its many friends across the globe”. www.Twitter.com/jzarif
- Zarif M. J. (2018e). ”No amount of 'alternative facts' by Trump & Co’s echo chamber, 'vision of light' spin by KSA, or credit-grabbing by the US for defeat of ISIS will change the facts that: 1. It was Iran who helped the people of Iraq & Syria defeat ISIS, and 2. It was the US and KSA who armed it”. www.Twitter.com/jzarif
- Zarif M. J. (2018f). “Conferred with FM Lavrov in Moscow today; on to Brussels to engage with E3 FMs & EU High Rep Mogherini. Everyone agrees it is imperative that ALL live up to their obligations under JCPOA. IAEA has verified Iran's full compliance, but continuation will depend on full US compliance” www.Twitter.com/jzarif